

Snelle inventarisatie jeugdmonitoring activiteiten met actieve rol RIVM

Versie 25 januari 2022 – voor intern gebruik RIVM

Gezondheidsmonitor Jeugd

Doelgroep: Scholieren in klas 2 en 4 van het reguliere voortgezet onderwijs (VO) (VMBO, HAVO, VWO met piek leeftijden 13 en 15 jaar (range ~12-18 jarigen).

Welke thema's: extra corona GMJ in 2021: ervaren gezondheid, bewegen, roken, alcoholgebruik, softdrugsgebruik, geluk, moeite met rondkomen, psychische gezondheid, veerkracht, weerbaarheid (opkomen voor jezelf), vertrouwen in de toekomst, eenzaamheid, stress, ingrijpende gebeurtenissen, suïcidegedachten, (cyber)pesten, sexting, seksualiteit, sociale mediagebruik, gamen, impact corona periode, zorg en ondersteuning, somatisch onvoldoende verklaarde gedachten, achtergrondkenmerken (opleiding, leeftijd, geslacht, gezinssamenstelling en gebiedsindicator). Voor de onderwerpen in alle Gezondheidsmonitors Jeugd (2015, 2019, 2021) zie:

<https://www.monitorgezondheid.nl/gezondheidsmonitor-jeugd>

Frequentie & methode: digitale vragenlijst, regulier 1x 4 jaar (2015, 2019, 2023 ..); extra Corona-GMJ in 2021 wordt uitgevoerd i.h.k.v. de integrale brede Gezondheidsmonitor Covid-19 ('GOR-monitor'). Alle reguliere VO-scholen in Nederland worden benaderd (t.b.v. cijfers op gemeenteniveau). T.b.v. landelijke, regionale en gemeentelijke prevalentiecijfers. Scholieren vullen de vragenlijst anoniem in tijdens een lesuur op school. Data kunnen daardoor *niet* worden gekoppeld met andere registraties.

Zie voor info ook: <https://bronnen.zorggegevens.nl/Bron?naam=Gezondheidsmonitor-Jeugd%3B-GGD%E2%80%99en-en-RIVM>

Wie voeren uit: GGD'en, GGD GHOR Nederland en RIVM

Deelnemende partijen: GGD'en, GGD GHOR Nederland en RIVM. Afstemming met Trimbos (Peil, ESPAD, HBSC).

Wie zijn opdrachtgevers: regulier Gemeenten & VWS-PG. Extra GMJ-2021: VWS-PG/ZonMw.

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: scholieren in klas 2 en 4 van het reguliere VO. Omvang 2021 (>n=160.000 leerlingen); 2019 (n=171.192 leerlingen); 2015: (n=96.919 leerlingen).

Gezondheidsmonitor jongvolwassenen

Doelgroep: Jongvolwassenen (16-25 jarigen)

Welke thema's: fysieke en mentale gezondheidseffecten van de covid-19 crisis op jongvolwassenen. Vragenlijst is nog in ontwikkeling; onderwerpen in concept vragenlijst: geografische indicator, leeftijd, geslacht, gezins-/huishoudsamenstelling, opleiding, werksituatie, rondkomen, migratieachtergrond, ervaren gezondheid, bewegen (eventueel aanvullen met zitten), lengte & gewicht, alcoholgebruik, roken, drugsgebruik (soft- en harddrugs), psychische klachten (liefst met MHI-5), stress (uitbreiden met onderwerpen als prestatiedruk, wonen, financiële problemen e.d.), veerkracht, weerbaarheid, tevredenheid met jezelf/je lichaam/je leven, suïcide gedachten, vertrouwen in de toekomst, eenzaamheid, zorg en ondersteuning, mantelzorg geven, mishandeling/huiselijk geweld, uitgestelde zorg, SOLK, Trauma, impact coronaperiode.

Frequentie & methode: vooralsnog 2x (in 2022 en 2024) i.h.k.v. de integrale brede Gezondheidsmonitor Covid-19. ('GOR-monitor')

Open link online digitale vragenlijst. Werving o.a. via social media.

Daarnaast aanvullend kwalitatief onderzoek (focus-groepen, interviews).

Data kunnen *niet* gekoppeld worden aan andere registraties.

Wie voeren uit: GGD'en, GGD GHOR Nederland en RIVM

Deelnemende partijen: GOR-consortium

Wie zijn opdrachtgevers: VWS-PG / ZonMw

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: in uitvoering. Dataverzameling zal plaatsvinden ~april-juni 2022.

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen

Doelgroep: Nederlandse bevolking 18+.

Welke thema's: extra corona GM VenO in 2022: Vragenlijst is nog in ontwikkeling; onderwerpen in concept basisvragenlijst: opleiding, leeftijd, geslacht, huishoudsamenstelling, rondkomen, werksituatie, ervaren gezondheid, lengte & gewicht, chronische aandoeningen (kort), angst en depressie, eenzaamheid, vrijwilligerswerk, bewegen, stress, alcoholgebruik, roken (niet e-sigaret), veerkracht, mantelzorg geven, long-covid, SOLK, Trauma, Psychische gezondheid (MHI-5), sociale steun, suïcidegedachten, vertrouwen in de toekomst, uitgestelde zorg.

Voor de onderwerpen in voorgaande Gezondheidsmonitors Volwassenen en Ouderen (2012, 2016, 2020) zie: <https://www.monitorgezondheid.nl/gezondheidsmonitor-volwassenen-en-ouderen>

Frequentie & methode: vragenlijstonderzoek, regulier 1x 4 jaar (2012, 2016, 2020, 2024 ..); extra GM VenO in 2022 wordt uitgevoerd i.h.k.v. de integrale brede Gezondheidsmonitor Covid-19 ('GOR-monitor'). In het jaar van de Gezondheidsmonitor wordt de CBS Gezondheidsenquête samengevoegd met de GGD enquêtes op geharmoniseerde onderwerpen.

Steekproeven uit GBA op minimaal gemeenteniveau (of nog lager> sommige GGD'en) leveren representatieve gewogen landelijke, regionale en gemeentelijke prevalentiecijfers.

Daarnaast zijn geschatte cijfers op wijk-/buurt niveau beschikbaar o.b.v. de SMAP-methodiek.

Zie voor info ook: <https://bronnen.zorggegevens.nl/Bron?naam=Gezondheidsmonitor-Volwassenen-en-Ouderen-van-GGD%E2%80%99en-CBS-en-RIVM>

Data zijn in de RA-omgeving van CBS te koppelen aan andere registraties.

Wie voeren uit: GGD'en, GGD GHOR Nederland, CBS en RIVM

Deelnemende partijen: GGD'en, GGD GHOR Nederland, CBS en RIVM

Wie zijn opdrachtgevers: regulier Gemeenten & VWS-PG. Extra GM VenO 2022: VWS-PG/ZonMw.

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: 2022 nog in uitvoering. In 2020; in totaal n=539.902 respondenten waarvan n=35.065 18-24 jarigen.

LEEFSTIJLMONITOR – verschillende onderdelen

Leefstijl-monitor (LSM-A Middelen)

Doelgroep: 16 jaar en ouder

Welke thema's: roken, alcohol, drugs

Frequentie & methode: elk 2 jaar, vragenlijst via internet, telefoon of persoonlijk interview

Wie voeren uit: CBS

Deelnemende partijen: Leefstijlmonitor consortium (CBS, Trimbos en vertegenwoordiger netwerk kernindicatoren sport en bewegen)

Wie zijn opdrachtgevers: VWS

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: 2020 (16-24: N= 1609)

Leefstijl-monitor (LSM-A Bewegen en Ongevallen)

Doelgroep: 0 jaar en ouder

Welke thema's: sport, bewegen, zitgedrag, ongevallen

Frequentie & methode: elk 2 jaar, vragenlijst via internet, telefoon of persoonlijk interview

Wie voeren uit: CBS

Deelnemende partijen: Leefstijlmonitor consortium (CBS, vertegenwoordiger netwerk kernindicatoren sport en bewegen en VeiligheidNL)

Wie zijn opdrachtgevers: VWS

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: 2019 (12-24: N= 2183) (2021 data komt in het voorjaar 2022)

Leefstijl-monitor (Seks onder je 25ste)**Doelgroep:** 12-25 jaar**Welke thema's:** seksuele gezondheid**Frequentie & methode:** elke 4/5 jaar vragenlijst op scholen en deel via steekproef BRP**Wie voeren uit:** Rutgers en SOA AIDS NL**Deelnemende partijen:** Rutgers, SOA AIDS NL, RIVM, GGD'en, CBS**Wie zijn opdrachtgevers:** VWS (via subsidie RIVM)**Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr:** 2017: N=20.500 (nieuwe meting in 2022)**Leefstijl-monitor (LSM-A Seksuele gezondheid in NL)****Doelgroep:** 18 jaar en ouder**Welke thema's:** seksuele gezondheid**Frequentie & methode:** elke 4/5 jaar vragenlijst via CBS en langs de deur voor responsverhoging**Wie voeren uit:** Rutgers en SOA AIDS NL**Deelnemende partijen:** Rutgers, SOA AIDS NL, RIVM, GGD'en, CBS**Wie zijn opdrachtgevers:** VWS**Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr:** 2017: totale N=17.000 (nieuwe meting in 2022)**CBS Gezondheidsenquête (leefstijlthema's zijn onderdeel van de Leefstijlmonitor)****Doelgroep:** 0 jaar en ouder**Welke thema's:** roken, alcohol, drugs, voeding, bewegen, ongevallen, seksuele gezondheid, gezond gewicht, ervaren gezondheid, psychische gezondheid, ziekte/aandoeningen, slaap, beperkingen**Frequentie & methode:** elk jaar, vragenlijst via internet of persoonlijk interview**Wie voeren uit:** CBS**Deelnemende partijen op leefstijl thema's:** Leefstijlmonitor consortium (CBS, RIVM (1)

coördinator Leefstijlmonitor, 2) vertegenwoordiger netwerk kernindicatoren sport en bewegen, en 3) vertegenwoordiger VCP), Trimbos, Rutgers, SOA-AIDS NL, Voedingscentrum, VeiligheidNL, GGD-GHOR NL, Pharos)

Wie zijn opdrachtgevers: VWS**Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr:** 2020, (12-24: N = 1211) (2021 data komt in voorjaar 2022)**HBSC/PEIL (leefstijlthema's zijn onderdeel van de Leefstijlmonitor)****Doelgroep:** 10-18 jaar middelbare scholieren ook op basisschool afgenomen en andere klassen middelbare school**Welke thema's:** PEIL én HBSC: roken, alcohol, drugs, seksueel gedrag. HBSC: pesten, schoolbeleving, welbevinden en psychische problemen, relatie met ouders en vrienden. PEIL: sociale media, gamen.**Frequentie & methode:** elke 2 jaar (HBSC/PEIL 1x per 4 jaar) vragenlijst op scholen**Wie voeren uit:** Trimbos**Deelnemende partijen:** PEIL: Trimbos, HBSC: Trimbos, UU, SCP**Wie zijn opdrachtgevers:** VWS**Laatste meting & aantal respondenten 10-18jr:** 2021, N = +/- 7000**Integrale Gezondheidsmonitor COVID19****Jeugdpanel kortcyclisch****Doelgroep:** 12 tm 25**Welke thema's:** Ervaringen tijdens corona, algemene gezondheid, mentale gezondheid, fysieke gezondheid, hulp/steunbehoefte

Frequentie & methode: 4 x per jaar 2022 – 2025, vragenlijst onderzoek onder jeugdpanel van 5000 jongeren

Wie voeren uit: I&O verzamelt data RIVM CGM analyseert en rapporteert in Netwerk GOR verband.

Deelnemende partijen: Het Netwerk Gezondheidsonderzoek bij Rampen (GOR) bestaat uit de lokale GGD'en, GGD GHOR Nederland, RIVM, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum.

Wie zijn opdrachtgevers: Dit project wordt gesubsidieerd door ZonMw namens het ministerie van VWS.

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: Steekproefselectie en het verzamelen van data liep van 20 september 2021 tot en met 7 oktober 2021. Van de 11.014 uitgenodigde personen vulden 4807 jongeren de vragenlijst in (response van 43,6%). De jongeren die voor het onderzoek zijn geselecteerd zijn afkomstig uit de steekproefbron NIPOBase.

Huisartsenonderzoek kort- en langcyclisch

Doelgroep: 0-24

Welke thema's: De gegevens over de symptomen en aandoeningen worden routinematig geregistreerd, gebruikmakend van de ICPC International Classification of Primary Care. Acute gezondheidsproblemen/condities die mogelijk (direct of indirect) gerelateerd zijn aan de coronapandemie, zoals gepresenteerd aan huisartsen, zijn in kaart gebracht. We richten ons op een aantal niet-specifieke symptomen die een fysieke en/of mentale oorzaak kunnen hebben. Het gaat om zowel symptomen die zijn geregistreerd bij episodes van aandoeningen en symptomen die niet aan een aandoening worden toegeschreven. Een deel van deze symptomen worden door het RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu genoemd als mogelijke langdurige klachten na het doormaken van een infectie met het coronavirus (een directe link is echter niet te maken: besmetting wordt niet geregistreerd in deze data).

Frequentie & methode: De gegevens zijn afkomstig van ongeveer 350 huisartsenpraktijken met ongeveer 1,3 miljoen patiënten (8% van de Nederlandse bevolking). Elke drie maanden en jaarlijks wordt er gerapporteerd op de website.

Wie voeren uit: Nivel analyseert en rapporteert samen met CGM in Netwerk GOR verband.

Deelnemende partijen: Het Netwerk Gezondheidsonderzoek bij Rampen (GOR) bestaat uit de lokale GGD'en, GGD GHOR Nederland, RIVM, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum.

Wie zijn opdrachtgevers: Dit project wordt gesubsidieerd door ZonMw namens het ministerie van VWS.

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: wekelijkse cijfers over symptomen en aandoeningen in de Nederlandse bevolking op basis van – geanonimiseerde – gegevens uit elektronische medische dossiers van huisartsenpraktijken. We hebben het eerste kwartaalonderzoek gepubliceerd het jaaronderzoek komt in 2022. Voor het kwartaalonderzoek zijn cijfers van 20 verschillende symptomen op een rijtje gezet, zoals hoofdpijn, slaapproblemen en moeheid. De cijfers van 2021 worden vergeleken met die van eerdere jaren (2020 en 2019). Hierbij is onderscheid gemaakt in leeftijdsgroepen (0-4, 5-14 en 15-24 jaar), geslacht en provincies.

Voedselconsumptiepeiling

Doelgroep: 1-79 jaar

Welke thema's: voeding, voedingsmiddelen, voedingsstoffen; data wordt ook gebruikt voor evaluatie richtlijnen goede voeding, schijf van vijf, voedselveiligheid en milieubelasting, inzicht in impact van productverbeteringen etc.

Frequentie & methode: nu nog 2 x een 24- uurs voedingsnavraag en vragenlijst; wordt mogelijk een app

Wie voeren uit: RIVM , marktonderzoeksbureau doet de dataverzameling

Deelnemende partijen:

Wie zijn opdrachtgevers: VWS (incidenteel ook EFSA)

Laatste meting & aantal respondenten 12-24jr: 2019-2021 : 312 jongens-mannen van 12 tot en met 24 jaar en 344 meisjes/vrouwen van die leeftijd. Wel zijn hierin de jongste leeftijdsgroepen meer vertegenwoordigd, omdat 12-17 jaar een van de strata is, en 18-50 jaar een van de strata. Wellicht iets om bij een volgende peiling nog eens te overwegen, want in de voorgaande vcp was het nog 18-30 jaar en 30-50 jaar.

Wat betreft de samenhang: het zou mooi zijn om op zijn minst de bevindingen van deze groep (maar dat kan ook goed voor andere groepen gelden) eens vanuit de verschillende hoeken bij elkaar te zetten. En bijvoorbeeld deze bevindingen te bespreken met een aantal van deze leeftijd. Ik ben wel benieuwd waar een aantal aspecten heel erg clusteren, maar vooral wat weten we waar daarbij de aangrijpingspunten zouden zitten;

Verder merken we dat met name de 18+ ers een zeer lage respons hebben.

Monitor Mentale Gezondheid en Middelengebruik Studenten hoger onderwijs

Doelgroep: studenten HBO / universiteit (16 jaar en ouder)

Welke thema's: mentale gezondheid & middelengebruik

Frequentie & methode: 1x per 2 jaar via digitale vragenlijst

Wie voeren uit: Trimbos, GGD GHOR NL en RIVM

Deelnemende partijen: 7 HBO's en 8 Universiteiten

Wie zijn opdrachtgevers: VWS -VGP & OCW

Laatste meting & aantal respondenten 12 – 24jr: maart-half mei 2021 met in totaal 28.442 respondenten (en een groot deel in de leeftijd van 16-24 jaar) Alle studenten van 16 jaar en ouder zijn meegenomen in het onderzoek. Alle deelnemende studenten zijn verdeeld in 4 leeftijdsgroepen. 16-21 jaar: 46,6%; 22-25 jaar: 38,5%; 26-29 jaar: 9,1% en 30 jaar en ouder: 5,8%

MBO monitor

Doelgroep: studenten MBO (16-24jr)

Welke thema's: mentale gezondheid, impact van de coronapandemie op mbo-studenten

Frequentie & methode: participatief en actiegericht onderzoek / kwalitatief onderzoek / eenmalige meting in de klas

Wie voeren uit: RIVM en Amsterdam UMC

Deelnemende partijen: 7 MBO-scholen verspreid over Nederland

Wie zijn opdrachtgevers: VWS -via COVID-19 programma (OCW directie mbo volgt onderzoek op de voet)

Laatste meting & aantal respondenten 12 – 24jr: eenmalige meting loopt nog tot eind februari 2022, ongeveer 200 deelnemende studenten waar per student 1 tot 3 keer mee gesproken is.

Gedragsunit - cohort

Doelgroep: 16+

Welke thema's: mentale gezondheid, eenzaamheid, veerkracht, kwaliteit sociale contacten, leefstijl, vertrouwen in de overheid en vooral veel coronaregels (naleving, draagvlak en determinanten)

Frequentie & methode: online vragenlijst elke 6 wkn

Wie voeren uit: RIVM

Deelnemende partijen: GGD'en

Wie zijn opdrachtgevers: VWS -via COVID-19 programma

Laatste meting& aantal respondenten 12 – 24jr: november 2021 - 796 respondenten 16-24jr. Maar in de laatste meting zonder open link veel minder: 367 (oktober 2021). Vooral de groep 16-17 jarigen is erg klein. Daarnaast is het cohort niet demografisch representatief.

Geen actieve rol RIVM

Testjeleefstijl.nl – MBO raad

(inbreng in programma Gezonde School van RIVM/GGD GHOR/Onderwijsraden)

Doelgroep: 16-24jaar

Welke thema's: bmi/buikomvang, alcohol, drugs, voeding, roken, gehoor/muziek, bewegen, fitheid, beeldschermgedrag, seksualiteit, geld, agressie en veiligheid, contact/vriendschap, angst/somberheid

Frequentie & methode: scholen bepalen zelf welke thema's ze uitvragen

Wie voeren uit: MBO-raad ihkv Gezonde School. Het instrument is eigendom van de stichting Testjeleefstijl.nu, waarbij het bestuur gevormd wordt door 3 MBO-scholen

Deelnemende partijen: Trimbos, 113, Voedingscentrum, Rutgers, VeiligheidNL, KCSport&Bewegen, NIBUD

Wie zijn opdrachtgevers: de stichting Testje Leefstijl, financiering door VWS

Laatste meting& aantal respondenten 12 – 24jr: jaarlijks ca. 25.000 met name eerste jaars MBO-leerlingen, meestal geen vervolgonderzoek. Aantal deelnemers per thema in schooljaar 20-21:

Bewegen: 18.532	Alcohol: 19.368	Agressie&veiligheid: 15.273
Fitheid: 11.225	Drugs: 17.588	Angst & somberheid: 12.708
BMI & buikomvang: 16.384	Beeldschermgedrag: 18.471	Contact&vriendsch: 16.648
Voeding: 19.048	Gehoor & muziek: 16.186	Geld: 16.821
Roken: 18.886	Seksualiteit: 13.690	

Er is geen budget voor landelijke rapportages en analyses. Resultaten zijn nu primair op schoolniveau beschikbaar. Thema-instituten kunnen wel de data over hun thema krijgen via MBO-raad.

Wat missen we?

- Samenhang?
- Frequentie niet voor alle thema's voldoende?
- Vanuit gedragsunit – cohort: Het blijkt moeilijk om jongeren te werven. We horen geregeld dat dit type onderzoek jongeren niet aanspreekt

Bijlage 1. Overzicht onderzoeken onderdeel van de Integrale Gezondheidsmonitor COVID19

Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19					
<p>Met de Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19 monitort het Netwerk GOR de gezondheidseffecten van de coronacrisis voor de overheid. Dit onderzoek loopt vijf jaar (2021-2025). De monitor richt zich op lichamelijke en mentale effecten op korte, midden en lang termijn voor de hele bevolking en specifiek kwetsbare groepen zoals jeugd, jongvolwassenen, ouderen en de doelgroep van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ).</p> <p>Het doel van de monitor is om beleidsmakers op lokaal, regionaal en nationaal niveau te ondersteunen bij het maken van beleid. Met de result het mogelijk om een passend zorg- en ondersteuningsaanbod op te zetten zodat negatieve gezondheidseffecten beperkt kunnen worden. Daar leggen de resultaten ook bestaande gezondheidsrisico's en kwetsbaarheden bloot die ook los van deze crisis aandacht verdienen.</p>					
Onderdelen	Doelgroep	Vorm	Frequentie	Start	Eerstvolgende
Gezondheidsmonitor Jeugd	2e en 4e klas voortgezet onderwijs	Vragenlijsten*	Elke 2 jaar	2015	2023
Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen	18+ jaar	Vragenlijsten**	Elke 2 jaar	2012	2022
Panelonderzoek (kort-cyclisch)	12-25 jaar	Vragenlijsten	Elke 3 maanden	2021	2022
Panelonderzoek (kort-cyclisch)	26+ jaar	Vragenlijsten	Elke 3 maanden	2022	2022
NZR-data (kort-cyclisch)	0-24 jaar	huisartsgegevens	Elke 3 maanden	2021	2022
NZR data (kort-cyclisch)	25+	huisartsgegevens	Elke 3 maanden	2022	2022
NZR data (lang-cyclisch)	0-24	huisartsgegevens	Elk jaar	2022	2022
	25+	huisartsgegevens	Elk jaar	2023	2023
Literatuuronderzoek	0-25 jaar	literatuurstudie	Elk jaar	2021	2022
	26+	literatuurstudie	Elk jaar	2022	2022
OGGZ-monitor ***	Echt kwetsbare groepen 18+ (NTB)	Mixed methods	Elk jaar	2022	2022
Jongvolwassenen-monitor ***	16-25 jaar	Vragenlijsten	Elke 2 jaar	2022	2022
Vertaling uitkomsten naar beleid en praktijk ***	Key-stakeholders; nationale en lokale onderzoekers, belangenbehartigers beleidsmakers en professionals	Dialogsessies	Elk half jaar	2021	2022
<p>* Vragenlijst vergelijkbaar waardoor vergelijking gemaakt kan worden met jaren vóór corona.</p> <p>** Vragenlijst vergelijkbaar waardoor vergelijking gemaakt kan worden met jaren vóór corona.</p> <p>*** Deze onderdelen moeten nog verder vormgegeven worden. Frequentie en vorm kunnen nog wijzigen.</p>					